

Posudek diplomové práce

Lucia Němečková: Básnické dielo Mihaia Eminesca v slovenských a českých prekladoch

(Ústav románských štúdií FFUK, 2007)

Předložená práce Lucie Němečkové má hned dvojí prvenství: pokud jde o jazykovou formu, je první slovensky psanou diplomovou prací na oboru rumunistika na pražské Filozofické fakultě, a pokud jde o téma, paradoxně poprvé se diplomant z našeho oboru zabývá dílem nejznámějšího rumunského básníka Mihaie Eminesca. Zaměření práce navíc přesahuje rámec rumunské literární historie a dotýká se problematiky uměleckého překladu, v tomto případě způsobů, jimiž byl význačný rumunský romantik uváděn do slovenského a českého kulturního prostředí.

Struktura práce je promyšlená a logická: po Eminescově životopisu a stručné charakteristice jeho díla jsou zařazeny medailonky tří překladatelů – Ivana Kraska, Karola Strmeně a Viléma Závady; po nich následuje rozbor sedmi vybraných básnických textů, které byly přeloženy buď do obou jazyků, nebo pouze do češtiny. Tato 4. kapitola je nejobsáhlejší (s. 28-77) a je těžištěm celé práce, protože na rozdíl od předchozích kompilací zde diplomantka předkládá vlastní rozbor. Nespornou výhodou pro ni bylo, že se přitom mohla opírat o výsledky bádání, které před časem uskutečnila vedoucí její diplomové práce dr. Libuša Vajdová (viz její monografii *Rumunská literatúra v slovenskej kultúre 1890-1990*, Bratislava 2000, kap. *Porovnanie prekladu I. Krasku a K. Strmeňa z lyriky M. Eminesca*). Není proto divu, že L. Němečková dochází při hodnocení slovenských překladů ke stejným závěrům jako její školitelka, např. pokud jde o analogie mezi Kraskovou a Eminescovou lyrikou, o Strmeňovo zdůrazňování příznačně romantických rysů tvorby rumunského básníka, atd. Na druhé straně však nelze přehlédnout, že diplomantka zahrnuje do svého výzkumu i několik českých překladů V. Závady a že projevila samostatnost jak ve výběru básní, tak i ve snaze najít adekvátnost, posuny, ochuzení či kompenzace v přeložených verzích (zde jako spolehlivý metodologický návod posloužilo *Umění překladu* J. Levého). Soustředila pozornost především na významovou stránku veršů, která je pochopitelně prvořadá; spíše jen okrajově upozorňuje na shodnost či odchylky z hlediska zvukového a prozodického.

Cílem diplomové práce Lucie Němečkové bylo „seznámit čtenáře se životem Mihaie Eminesca, podat souhrnný obraz jeho díla včetně základních výrazových prostředků a současně porovnat překlady jeho básní“ (srov. s. 88). Podle mého názoru bylo toto zadání splněno na úrovni, jaká je požadována na diplomantech FFUK. Kromě toho bych ráda podotkla, že právě díky soustředěné několikaměsíční práci na zadaném tématu učinila Lucia Němečková chvályhodný pokrok, jak pokud jde o formulační schopnosti, tak v technice filologické práce.

Mé připomínky k předložené diplomové práci jsou několikerého rázu: věcné, jazykové, překladové a technické. Uvádím ty nejpodstatnější.

Věcné:

- „kočovných hercov Faniho Tardini“ (7) - Fanny Tardini byla herečka, primadona souboru Tardini-Vlădicescu;
- „predniesol svoju báseň *Sărmanul Dionis*“ (10) – nejde o báseň, nýbrž o novelu;
- „časopis *Timpu!*“ (10, 11) – noviny, vydávané 4x týdně konzervativní stranou;
- název novely *Cezara* nelze překládat jako *Cisárovná* (14), je to vlastní jméno;

- v r. 1881 vyšel v Lipsku výbor *Rumänische Dichtungen* (nikoli *Poezii românești*, 15), který svým jménem zaštitila Carmen Sylva, avšak překlady pořídila Mite Kremnitz;
- „rumunčina... pozná len sylabický verš.“ (21) – spíše jde o verš sylabotónický, s pravidelným počtem slabik a rozložením přízvuků a s přirozenou možností rytmu sestupného i vzestupného.

Jazykové:

- chyby ve větné interpunkci; chybí čárky oddělující větu nebo větný člen, např. „preklady Ivana Kraska, významného slovenského básníka pod názvom“ (5), „prečo prekladateľ použil tentovýraz a nie iný“ (22); jinde je naopak čárka nadbytečná, např. „Zmenou grafickej stránky či sprehádzaním veršov, by báseň stratila...“ (84);
- „poslovenštěná“ podoba českých jmen a substantiv: „Ján Tomáš“ (9), „v české kultúre“ (9).
- rumunismy: „članky... pod ktoré sa podpisoval“ (11), „je autorom... divadelných kroník“ (17), „v erotických básniach“ (19);
- stylistické neobratnosti a monotónní opakování jednoho spojení: „Ako píše Dicționarul...“ (9, 10, 14, 16 a jinde).

Překladové (při překládání rumunských citátů do slovenštiny):

„v opozícii Maiorescovej kritiky“ (16) – *în opoziție cu critica maioreșciană*; „neodzrkadľujú jednotlivosť, ale ľudstvo jako také (16) – *ogîndind nu singularul, ci generalul uman*; „Vedľa topoľov bez muža“ (19) – *Pe lângă plopilor fără soț*; „...načrtáva príchod zimy: rád budem zasypaný snehom/ spomienkami“ (49) – *M-or troieni cu drag/ Aduceri aminte*; „tvorí tvoju krásu“ (53) – *îți face o podoabă*; „...k rozdielu medzi géniom a individuálnom svojho druhu“ (56) – *diferența dintre geniu și individul do toată mîna*, aj.

Technické:

Seznam použité literatury by byl přehlednější, kdyby byl rozdělen na literaturu primární a sekundární. Dále mám na mysli občasně záměny (Eminescu místo Závady, s. 6; Strmeň místo Závady, s. 87), nelogičnosti (je řeč o čtyřech částech, a to 1-5, s.67), ale především značný počet neopravených překlepů, jež narušují celkový příznivý dojem z pěkné grafické úpravy.

Závěrem shrnuji, že předložená diplomová práce Lucie Němečkové splňuje nároky kladené na tento druh absolventských prací, a proto ji plně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 11. 1. 2008

PhDr. Libuše Valentová, CSc.,
oponentka